

Oponentský posudek bakalářské práce Marie Hedvíkové

Préteritální auxiliár ve 3. osobě v Markově evangeliu ve starších českých biblich

1. Koncepce práce

Bakalářská práce Marie Hedvíkové se zabývá zajímavou a kupodivu dosud relativně málo prozkoumanou otázkou, tedy kdy a jak přesně probíhala v češtině ztráta auxiliáru ve třetích osobách všech čísel složeného préterita. Navazuje při tom na některé recentní výzkumy a pokouší se potvrdit či vyvrátit jejich závěry, zároveň se je ale snaží i překonat, a to zejména použitím pokročilejších metod statistického hodnocení.

Práce má obvyklou strukturu, obsahuje všechny potřebné kapitoly a nic v ní nepřebývá. Úvodní teoretické kapitoly jsou sice poměrně podrobné, nepovažují je ale za nadbytečné, protože autorce i čtenáři vhodně pomáhají zorientovat se v problematice. Výsledky, ke kterým autorka v práci dospívá, jsou nové a originální a zasloužily by si být publikovány.

Hodnocení: A

2. Metodologie

Jako materiál pro svůj výzkum si autorka vhodně zvolila jednu z novozákonních knih, která jí díky dlouhé tradici českých překladů umožňuje dobře sledovat vývoj zkoumaného jevu v čase. Díky tomu, že biblickému textu věnovalo pozornost už poměrně hodně badatelů, má autorka také poměrně dost možností porovnávat své výsledky s těmi získanými dříve. Jediné, co mě na výběru materiálu pro výzkum trochu zarazilo, je, že do něj byly zařazeny příklady všech významnějších verzí textu od nejstarší doby po 30. léta 16. století a pak po poměrně dlouhé časové pauze až Bible kralická. Chápu, že nebylo v možnostech bakalářské práce manuálně excerpovat a analyzovat všechny významné biblické tisky 16. století, není mi ale jasné, proč v tom případě autorka prostě nerezignovala i na Šestidítku a nespokojila se s dovedením svého výzkumu do roku 1533.

Způsob představení výsledků výzkumu v textu, tabulkách a grafech je přehledný a jejich statistické hodnocení přesvědčivé. Jedinou drobnou výtkou by snad mohlo být, že statisticky významné interakce více než dvou proměnných („vyjadřování subjektu“ – „číslo“ – „vid“, „číslo“ – „vid“ – „datace“ „vyjadřování subjektu“ – „číslo“ – „vid“ – „datace“) jsou pouze zmiňovány formou výčtu, ale nejsou nijak interpretovány, takže čtenář neví, co si s touto informací počít, jak jí přesně rozumět.

Hodnocení: A

3. Práce s odbornou literaturou

Užitá odborná literatura je vhodně zvolená, na poměry bakalářských prací velmi rozsáhlá a pečlivě se na ni odkazuje. Své výsledky autorka se závěry dosavadní literatury opakovaně konfrontuje, vyvozuje přesvědčivé závěry a někdy i navrhuje možný směr budoucího výzkumu.

Hodnocení: A

4. Formální úroveň práce

Po formální stránce je práce zpracována pečlivě, překlepy se v ní téměř nevyskytují, formální opomenutí by se dala skoro spočítat na prstech jedné ruky. Jen ojediněle se při hodnocení výsledků stává, že jsou závěry statistických textů formulovány poněkud nejasně, takže si čtenář musí domýšlet víc, než by měl (např. „Srovnáme-li dostupná data z evangeliáře (perikopy Mt + Mk: celkem s auxiliárem 17, bez auxiliáru 99 dokladů) a z *Asenecha* (s auxiliárem 68, bez něj 178 dokladů) vychází nám výsledek podle χ^2 -testu na hladině významnosti 0,05, že výsledek je statisticky signifikantní ($p = 0,007$). Pokud však srovnáme evangeliáře s *Životem Adama a Evy* (s auxiliárem 40, bez něj 252), výsledek na hladině významnosti 0,05 statisticky signifikantní není ($p = 0,80$).“; s. 41). Kromě toho lze zmínit nejednotnost v označování *Nového zákona muzejního mladšího* (adjektivum *mladší* někdy uváděno je a někdy není, což je trochu matoucí) a přehozené pořadí kapitol 5.5 a 5.6 a také pořadí *Bible pražské* a *Nového zákona muzejního mladšího* na s. 37. Poznámka pod čarou č. 142 zbytečně opakuje celý text poznámky č. 139 (mohla by na ni jen odkazovat) a věta „Generalizovaný lineární smíšený model neukázal jako statisticky významnou proměnnou na hladině 0,05 ve zkoumaných překladech Markova evangelia vid.“ nemá úplně ideální slovosled. Dál už jsem našla v zásadě jenom: „Nástup gramatikalizace složeného préterita (opisného perfekta) je doloženo...“ (s. 4); „S. Dickey na základě studia *Asenechovi*...“ (s. 15); „Tato tendence se smírným prohlubováním udržuje i...“ (s. 16); „*Kroniku Přibíka Pulkavy z Radotína*“ (s. 18); „Z Bible kralická šestidílné...“ (s. 37); „... jsme vyexcerpovali o 364 dokladů složeného préterita více než v z *Bible padeřovské*...“ (s. 44); „*Bibli olomoucké* však mírně převažují dokonavé tvary (o 2,4 %). V *Bibli litoměřické* podobně jako ve staročeském evangeliáři převažují nedokonavé tvary 6,6 %.“ (s. 52); „...významným faktorem v rámci ani u jednoho zkoumaného biblického textu“ (s. 52); „Vysoká míra zachovávání auxiliárů v *Bibli padeřovské*, je velmi zajímavá...“ (s. 59).

Hodnocení: A

5. Celkové hodnocení

Práce Marie Hedvíkové bez problémů splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Proto ji ráda doporučuji jako podklad k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze 7. června 2023

Mgr. Alena Andrllová Fidlerová, Ph.D.